

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

EM 2018/21
01.11.2018
Aqqaluaq Biilmann Egede

Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2018 om rammebetingelser for anlæg, drift og finansiering af international lufthavn i Nuuk og i Ilulissat samt regional lufthavn i Qaqortoq

(Medlem af Naalakkersuisut for Boliger og Infrastruktur)

Inuit Ataqatigiit er i udgangspunktet positive over for og enige i, at der skal udvides og anlægges nye lufthavne. Derfor fremlagde vi et konstruktivt lufthavnsudspil, som vi på baggrund af den offentlige debat og vores partis drøftelser mener, ville være et godt nationalt kompromis. Det grundlæggende i vores udspil er, at lufthavnsanlæggelserne sker i forlængelse af hinanden således at landets økonomi og arbejdsmarkedet ikke overophedes, og således at så mange lokale aktører og arbejdere inden for byggebranchen og de afledte erhverv kan tage del i anlæggelsen hhv. udvidelserne af lufthavnene.

Derudover foreslog vi, at Nuuk lufthavnens udvidelse udføres først, da denne har den største grad af overskud hurtigst. Vi fremlagde en klar udmelding om, at vi ønsker at bevare Kangerlussuaq. Vi mener Ilulissat lufthavnsudvidelse skal ske efterfølgende, og på den nye placering med mulighed for yderligere forlængelse i fremtiden. I den forbindelse finder vi det vigtigt, at modtagerapparatet i Ilulissat og Diskobugten generelt udvikles så lokale aktører får glæde af den forventede tilstrømning af turister samt de øgede muligheder for fiskeriet og eksport af forædlede varer heraf. Endelig ønsker vi klare svar fra Naalakkersuisut om regulariteten i Qaqortoq, hvor vi ikke mener en regularitet under 80 % er tilfredsstillende.

Vi ønsker også klare svar om Narsarsuaqs fremtid.

Vi er ærgerlige over, at hverken andre partier eller Naalakkersuisut har indbudt til egentlige forhandlinger om lufthavnene. Vi mener udvalgsarbejdet har været præget af mangel på oplysninger og i øvrigt ikke har haft en karakter af forhandlinger. Det er vores opfattelse, at et bredt forlig indebærer enighed på tværs af koalition og opposition. Vi finder det utilstrækkeligt, at man i en så stor sag med så stor betydning for landet og samfundet ikke har ønsket at skabe et bredt forlig om lufthavnene. Det er vores opfattelse, at vi ellers ikke er langt fra hinanden, henset til, at der fortsat mangler informationer om dels Qaqortoqs regularitet og amerikanernes interesse i enten Kangerlussuaq eller andre lufthavne.

Vi bemærker dog, at denne anlægslov kun omhandler en lille del af de opdrag Naalakkersuisut blev givet ved Inatsisartuts beslutninger om punkt 18 og punkt 167 i

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

efteråret 2015. Opdraget lød på at "indarbejde en samlet regional lufthavnsstruktur med henblik på at nedbringe vort lands samlede transportomkostninger og øge beflyvningsfrekvensen" (EM15/167). Dette er endnu ikke sket.

Vi er enige med SIK i, at der ikke må være en skævhed i forhold til udefrakommende anlægsarbejders og den lokale arbejdskrafts løn- og arbejdsforhold. Derfor deler vi SIK's og Kommuneqarfik Sermersooqs bekymring over den bruttoskatordning der forventes brugt for udefrakommende anlægsarbejdere.

Vi bemærker, at det ikke i forarbejdet til loven er tilstrækkeligt belyst hvad ankomsten af det store antal anlægsarbejdere vil give af kapacitetsmæssige udfordringer for sundhedsvæsenet.

Vi bemærker desuden, at man i forarbejdet til loven heller ikke i tilstrækkelig grad har belyst hvad det vil have af afledte konsekvenser at lukke et stort antal arbejdspladser i to bygder, uden at have en klar plan for befolkningen i de pågældende bygder. Det er vores mening, at vores land har lært lektien om lukning af beskæftigelsesmuligheder og dermed tvunget befolkningen til at flytte, de fejl skal vi ikke begå igen.

I forhold til hensigtserklæringen mellem Formanden for Naalakkersuisut og den danske statsminister finder vi det grundlæggende for processen, at der endnu ikke er indgået en egentlig aftale, særligt i forhold til de underliggende detaljer. Vi bider særligt mærke i, at Folketinget og Inatsisartut skal godkende hensigtserklæringen. Det er endnu ikke sket. Vores krav er, at såfremt staten skal være medejer, må staten ikke få vetoret i selskabet. At Selvstyret til hver en tid skal eje mindst 50 % af aktierne i selskabet, at der er klarhed omkring krav om udbytte af kapitalafkast, samt at der er gunstige rente- og afdragskrav.

Det er vores klare opfattelse, at de sikkerheds- og forsvarspolitiske forhold ved en ændring af Kangerlussuaq ikke er belyst, i hvert fald ikke over for Inatsisartut. Vi har krævet en række samråd, senest om den mulige amerikanske milliardinvestering i Ilulissat lufthavn til en 2800 meter bane. Et flertal i udvalget ønskede ikke at afholde dette samråd. Vi finder det utilstrækkeligt, at udvalget skriver under på nærværende betænkning uden af få afdækket disse forhold.

Vi mener befolkningen har krav på en bred inddragelse i spørgsmålet om, hvorvidt civile lufthavne i grønlandske byer skal indlemmes i et dual-use militært system. Vores holdning er klart, vi ønsker ikke at Grønland lægger land til en militær oprustning i Arktis.

Vi ønsker på samme måde som med den danske stat klarhed over, hvilken slags investering amerikanerne påtænkes at ville yde, samt hvilke medfølgende krav der vil blive stillet fra hhv. grønlandsk og amerikansk side (samt eventuelt dansk) såfremt amerikanerne indlemmes i projekterne. Er det medejerskab i form af kapitalindskud i

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

selskabet eller er det en anden form for deltagelse? Hvis det er medejerskab, hvordan vil det samlede billede så se ud for landskassen?

Det er vores klare mening, at eventuelle amerikanske investeringer skal følges af et klart krav om genforhandling af forsvarsaftalekomplekset, som særligt hvis amerikanerne deltager i lufthavnsudvidelserne er forældet.

Vi bider mærke i, at disse forhold ikke er noget hverken Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, Formanden for Naalakkersuisut eller Naalakkersuisoq for Infrastruktur har kunnet eller villet svare på før underskrivelsen af denne betænkning.

Inuit Ataqatigiit bliver ofte skudt i skoene, at vi vil forsinke udviklingen eller ikke tør tage store beslutninger. Vi vil gøre det klart, at lufthavne i sig selv ikke kommer til at skabe udvikling eller føre os mod selvstændighed. Det vil til gengæld det store arbejde der følger med lufthavnsudvidelser i form af lokalt engagement i direkte og afledte erhverv i sammenhæng med lufthavnene, hvis man lykkedes med det. Her mener vi der mangler en klar plan for at skabe dette lokale engagement og denne lokale udvikling, også i andre byer end Nuuk, Ilulissat og Qaqortoq.

Vi ønsker hverken, at den grønlandske befolkning blot skal være tilskuere til selve anlæggelsen af lufthavnene eller til de afledte erhverv der følger med. Vi skal selv tage fat, og vi skal selv tage del. Asfalten i sig selv skaber ikke dette. Derfor er det vores krav, at der med lufthavnsudvidelserne følger et lige så stort engagement og politisk bevågenhed på lokal og regional udvikling, på et løft af sundhedsområdet og socialområdet, på et løft af folkeskolen og uddannelsesområdet generelt, da alt det er det fundament vi som folk skal bygge på, mens asfalten hærdes.

Vi finder det selvmodsige, at man ikke ønsker at afsætte flere midler til uddannelse, social- og sundhedsområdet som en direkte aktiv politisk opprioritering af områderne, så vi netop kan drage den fulde nytte af en ny infrastruktur.

Med disse bemærkninger indstiller vi forslaget til behandling i Finans-og Skatteudvalget.